

ALCOHOLBRANCHE PROBEERT OVERHEIDSBELEID AF TE ZWAKKEN

Alcoholproblemen zijn de laatste jaren opnieuw onderwerp van politieke discussie geworden. In het begin van de tachtiger jaren van de vorige eeuw, was dat ook al het geval. Ziekte en schade door alcohol waren in dertig jaar tijd met honderden procenten toegenomen. Aanscherping van het beleid was onvermijdelijk. Het concrete resultaat daarvan was de nota "Alcohol en Samenleving", in 1986 uitgebracht door staatssecretaris Dees van Volksgezondheid. Na uitgebreide discussie aanvaardde de Tweede Kamer de nota als richtlijn voor het beleid.

De nota bevatte voorstellen voor maatregelen die in een herziene Drank- en Horecawet (DHW) opgenomen zouden moeten worden. De uitwerking tot wetsartikelen leidde tot veel discussie. Uiteindelijk werd slechts een deel ervan opgenomen in de herziene DHW, die onder minister Borst in november 2000 van kracht werd.

De alcoholbranche vreesde in 1986 voor een aanzienlijk verlies aan omzet. Onder andere het voorgestelde verbod op etherreclame voor alcohol, was de branche een doorn in het oog. Zij koos daarom voor een strategie van proberen mee te beslissen, door haar medewerking aan te bieden. Zo hoopte zij invloed te kunnen uitoefenen. Invloed gericht op uitstellen en afzwakken van voorgestelde maatregelen die aanzienlijk omzetverlies zouden opleveren. Daarnaast haar goede wil tonen door zelf voorstellen te doen voor minder ingrijpende maatregelen.

De Tweede Kamer werd intensief benaderd door de branche. Bij monde van de motie Janmaat-Abbe van 1988 kreeg de branche in ruil voor het verbod op etherreclame de taak om door zelfregulering een bijdrage te leveren aan de vermindering van de problemen. In 1991 schreef staatssecretaris Simons nog optimistisch "zelfregulering door de gehele alcoholbranche kan bijdragen tot het terugdringen van alcoholmisbruik". Maar in 1999 constateerde minister Borst dat de zelfregulering tot op dat moment geen aantoonbare bijdrage aan het matigingsbeleid had geleverd. Zelfregulering had niet geleid tot zelfbeperking.

Ook op het punt van de verkeersveiligheid kreeg de alcoholbranche invloed op het beleid. In 2001 startten de Bob-campagnes, een samenwerkingsproduct van het ministerie van V&W, Veilig Verkeer Nederland, Horeca en bierbrouwerijen. De woordkeus van de slogans bleek sterk biergericht ("*barbecue, biertje, bob*"), en er verscheen een groene freecard "*Bob je ?*", geheel identiek aan de Heineken kaart met de tekst "*Biertje ?*". De passagiers van de Bob, bevrijd van het risico te moeten chaufferen, gingen zelfs meer drinken. En al snel bleek de Bob wel te blowen. In 2008 bleek de Bob in meerderheid ook niet meer alcoholvrij te zijn. De alcoholbranche had omzetverlies met succes afgewend.

De laatste jaren is er opnieuw veel politieke aandacht voor de alcoholproblemen in de samenleving. Vooral het excessieve drinken door jongeren heeft onrust veroorzaakt. Een belangrijk deel van dat excessieve drinken is een gevolg van de abominabel slechte naleving van de leeftijdsgrens in supermarkten en horeca.

De Drank- en Horecawet is sinds 1 januari jl. opnieuw verder aangescherpt (zie elders in dit blad). Maar wederom met maatregelen waarvan slechts een beperkt effect te verwachten valt. Onderzoek door de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) heeft als de drie meest effectieve maatregelen opgeleverd : prijsverhoging, beperking van de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd, en inperking van de alcoholreclame.

FRANKRIJK VERHOOGT BIER-ACCIJNS MET 160 PROCENT

De Franse regering heeft besloten de accijns op bier met maar liefst 160 procent te verhogen. Ook de accijns op tabak wordt verhoogd. En er wordt een accijns ingevoerd voor energiedrankjes met meer dan 0,22 g cafeïne per liter. Alles met ingang van juli 2013.

De verhoging van de accijns op bier lijkt buitensporig. Maar de Franse accijns op bier behoorde tot de laagste van Europa. Tot nu toe waren in Frankrijk alleen sterke drank, tabak en benzine onderworpen aan echt forse accijnsheffing. De accijns op bier stelde weinig voor, nog geen tien cent per liter. Daar komt nu ruim 15 cent bovenop. Voor de consument betekent dit een prijsverhoging van slechts 5 eurocent voor een blikje van 330 ml.

De accijns voor energiedrankjes gaat een halve euro per liter bedragen. De prijsverhoging per liter is voor energiedrankjes dus ruim driemaal zo groot als voor bier. Je vraagt je af of het de Franse regering wel gaat om bescherming van de volksgezondheid. Bier veroorzaakt aantoonbaar meer maatschappelijke schade dan energiedrankjes. Toch gaat de prijs van bier het minste omhoog. Het lijkt er daarom veel op dat de producenten van energiedrankjes over een minder krachtige lobby bij de regering beschikken dan de brouwerijen.

Sigaretten worden 30 eurocent per pakje duurder. Ook hier een sterkere verhoging dan bij het bier. Verwacht mag dan ook worden dat de consumptie van sigaretten en energiedrankjes sterker afgeremd zal worden dan die van bier.

In Nederland leidden de Franse besluiten tot Kamervragen van de PVV over de gevolgen voor de Nederlandse export. Gevraagd werd of dit als een protectionistische maatregel beschouwd moest worden (ter bescherming van de Franse wijnproductie). Daarbij werd opgemerkt dat de Nederlandse bierexport naar Frankrijk circa 5 procent uitmaakt van de totale bierexport van ons land.

In zijn antwoord deelde minister Timmermans van Buitenlandse Zaken mede dat Franse bierbrouwers in gelijke mate getroffen worden als buitenlandse, en er dus geen sprake van protectionisme is. Verder merkte hij op dat de bieraccijns in Frankrijk ook na de verhoging nog altijd aanzienlijk lager is dan in Nederland.

Alcohol verhoogt kans op scheiding

Het vanouds bekende feit dat fors alcoholgebruik de kans op een echtscheiding vergroot, is onlangs door Noorse wetenschappers nader onderzocht. Zij ontdekten dat vooral een groot verschil in consumptie tussen de partners de kans op een scheiding sterk vergroot.

Onderzoekers van het Noorse instituut voor volksgezondheid verzamelden gegevens van 19.977 getrouwde koppels uit hun land. Zij controleerden van tijd tot tijd hoe het stond met de huwelijks staat van hun proefpersonen. Daarbij viel meteen al op dat koppels waarvan beiden ongeveer evenveel alcohol dronken, minder kans op een scheiding hadden dan koppels met één forse drinker.

Nadere analyse deed zien dat het grootste risico voor scheiding optrad bij koppels waar de vrouw meer dronk dan de man. Onderzoeker E. Major daarover: "In vergelijking met koppels waarvan beiden matig drinken, is het risico op een scheiding drie keer zo groot bij koppels waar de vrouw zwaar drinkt en de man weinig".

Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat fors alcoholgebruik van de vrouw sterker ontregelend werkt op het familieleven dan dergelijk gebruik door de man. Het drinken van de mannen vindt gemiddeld voor een groter deel

buitenshuis plaats dan dat van de vrouwen. Wanneer de vrouw fors drinkt zijn de kinderen eerder de dupe, en verslonst het huishouden sterker dan wanneer de man fors drinkt.

Een andere mogelijke verklaring kan zijn dat matig of niet drinkende vrouwen toegeeflijker zijn tegenover het forse drinken van hun partner, dan matig of niet drinkende mannen tegenover het forse alcoholgebruik van hun vrouw. Door die mindere toegeeflijkheid zouden mannen eerder op een scheiding aansturen.

Bij een eerder onderzoek was al geconstateerd dat vrouwen na de scheiding van hun fors drinkende man, nog minder gingen drinken dan zij al deden. Samenleven met een fors drinkende man had hen doen proberen hun drankgebruik aan het zijne aan te passen. De mannen uit dergelijke huwelijken bleken na de scheiding juist meer te zijn gaan drinken. Hun alcoholgebruik was door hun vrouw onbewust afgeremd tijdens het huwelijk.

SONG BEGINNEN MET
ALCOHOL PLAVEIT DE WEG
NAAR EEN LEVEN VAN
GEMISTE KANSEN

Laat dronken jongeren door ouders ophalen

De Hoornse aanpak van het excessief drinken door jongeren, lijkt in Tilburg navolging te gaan vinden. De gemeenteraadsfractie van Trots Tilburg vraagt de burgemeester overlast veroorzakende jongeren door hun ouders van het politiebureau te laten ophalen.

In Hoorn loopt een project getiteld "wakkere ouders". Doel ervan is om ook de ouders te betrekken bij het tegengaan van excessief alcoholgebruik en alcoholoverlast door jongeren. In het kader van dat project werd in de nacht van 15 op 16 december een grote gezamenlijke actie gehouden door politie en stadstoezicht. Minderjarige drinkertjes werden meegenomen naar het bureau. Van daaruit werden hun ouders opgebeld met de mededeling dat zij hun kind van het bureau konden komen ophalen.

De Hoornse aanpak viel in goede aarde bij Trots Tilburg (TT). De gemeenteraadsfractie vraagt nu burgemeester Noordanus een soortgelijke aanpak in Tilburg te beginnen. Ouders zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun minderjarige kinderen. Daar mogen zij volgens TT op aangesproken worden, ook al is het midden in de nacht.

Ouders die weigeren naar het bureau te komen, zouden hun kind met sirenes en zwaailichten door de politie thuisgebracht moeten krijgen. Daardoor worden de ouders nog eens extra geconfronteerd met hun verantwoordelijkheid. De kinderen krijgen via bureau HALT een alternatieve straf opgelegd en worden verplicht een voorlichtingsprogramma over alcohol te volgen.

Aanpak via zowel de ouders als de jongeren zelf pakt het probleem van twee kanten aan.

COLOFON

De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Domme aanpak van dranksmokkel

Een 32-jarige man uit Hellevoetsluis dacht grof geld te kunnen gaan verdienen met de smokkel van wodka uit Oostbloklanden. Hij kocht een tweedehands vrachtautootje. Om achteraf niet gevonden te kunnen worden, monteerde hij er valse kentekenplaten op. Vervolgens vertrok hij naar het Oosten om wodka te gaan halen.

Bij de terugreis met een lading van ruim tienduizend flessen wodka, nam hij in de buurt van Spijkenisse een verkeerde afslag. Hij reed zich vast op de Toldijk, tussen Geervliet en Heenvliet. Bij het keren op de smalle dijk, schampte hij een huis. De bewoner werd wakker en ging het vrachtautootje achterna om de schade aan zijn huis te kunnen verhalen. Ook waarschuwde hij de politie.

De politie hield de amateur smokkelaar aan. De drank werd in beslag genomen omdat de chauffeur niet over de vereiste papieren beschikte. De auto werd voorlopig in beslag genomen omdat er valse kentekenplaten op zaten. Verder bleek de chauffeur geen groot rijbewijs te bezitten.

Misschien had de man eerder al eens een partijtje goedkope wodka in zijn personenauto naar Nederland gesmokkeld. Maar smokkel van grotere hoeveelheden kun je maar beter aan professionelen overlaten.

KWAKZALVERIJ TEGEN ALZHEIMER

Begin februari verschenen in diverse kranten berichten als zouden dementie en Alzheimer tegengegaan kunnen worden met huismiddeltjes als cannabis, alcohol en groene thee. Alzheimer Nederland reageerde onmiddellijk met een tegenbericht.

Bij cannabis ging het over één specifiek bestanddeel ervan. Dat bestanddeel was in een proefdierexperiment getest aan een beperkt aantal van één soort proefdier. Het was dus een zeer voorlopig resultaat. Eerst zal het toeval uitgeschakeld moeten worden. Dat betekent met een groter aantal dieren nagaan of het percentage dieren waarbij een positief effect optreedt nog steeds voldoende groot blijft. Daarna moeten andere diersoorten getest worden. Ook op schadelijke nevenwerkingen.

Van cannabis (en ook van tabak) is bekend dat het roken ervan de kans op dementie juist vergroot. Als genoemd onderzoek positief uitpakt, kan er hoogstens een pilletje of een injectievloeistof ontwikkeld worden om de ontwikkeling van Alzheimer te vertragen. Van "cannabis roken" zal nooit sprake kunnen zijn.

Ook bij het onderzoek naar rode wijn en groene thee ging het om één specifiek bestanddeel, respectievelijk resveratrol en EGCG. Stoffen uit de groep van de polyfenolen. In beide gevallen was het onderzoek uitsluitend uitgevoerd in glaswerk in een (bio) chemisch laboratorium. "Reageerbuisonderzoek" dus. Of de stoffen in een levend wezen dezelfde effecten

ALCOHOLINDUSTRIE ONDERMIJNT MET OPZET GEZONDHEIDSBELEID

Een team onderzoekers van de universiteit Melbourne onderzocht wereldwijd het beleid van de voedsel- en drankindustrie tegenover het risico van inperkende wettelijke maatregelen. Zij concluderen dat genoemde industrieën dezelfde tactieken en strategieën als de tabaksindustrie gebruiken om maatregelen voor de volksgezondheid te ondermijnen. Hun conclusies zijn gepubliceerd in het toonaangevende medische tijdschrift The Lancet.

In 2011 organiseerden de Verenigde Naties een congres over niet-overdraagbare ziekten (NCD's). Dat congres liet een oproep uitgaan aan de regeringen om maatregelen te nemen tegen dergelijke ziekten. In de oproep werden met name de tabaksindustrie, de drankindustrie en de producenten van ongezond voedsel genoemd als mede-oorzaken van de toenemende verbreiding van niet-overdraagbare ziekten.

Een team van de universiteit van Melbourne onder leiding van professor R. Moodie, ging het handelen van genoemde industrieën nader bestuderen. Zij constateerden allereerst dat de verkoop van ongezonde consumptieartikelen (alcohol, "convenience foods" en tabak) een sterke stijging vertoonde. Die stijging trad het sterkst op in landen waar de welvaart stijgende was. Met de welvaart steeg ook de sterfte aan de zogenaamde welvaartsziekten: overgewicht, hoge

bloeddruk, suikerziekte, alcoholziekten en longziekten.

Vervolgens onderzochten de wetenschappers het beleid van genoemde industrieën. Eén van de strategieën die de industrieën gebruikten was om zelf onderzoek te laten doen. De onderzoekers bleken daarbij vaak de neiging te hebben om hun conclusies positiever voor de industrie te formuleren dan zonder die financiële steun het geval geweest zou zijn. Het team van de universiteit van Melbourne ontdekte dat onderzoeken die uitsluitend gesponsord zijn door bedrijven, een vier tot acht keer grotere kans hebben op conclusies die gunstig zijn voor de financiers, dan onderzoeken die niet door bedrijven worden gesponsord.

Verder bleken internationale concerns veel geld uit te geven om relaties met gezondheidsinstanties op te bouwen en te onderhouden. Daarnaast lobbyden ze bij regeringen om hen belemmerende gezondheidsvoorwaarden te verhinderen.

Tenslotte vergeleken de onderzoekers drie vormen van regulerend optreden op effectiviteit en op veiligheid voor de consument. Dat waren: zelfregulering door de industrie, regulering door partnerschappen tussen industrie en overheid of gezondheidsinstanties, en regulering door de politiek. Bewijzen voor de effectiviteit en consumentveiligheid bleken bij zelfregulering niet te vinden. Partnerschappen bleken weinig effectief en weinig op gezondheid en welzijn van de consument gericht. Verreweg het meest effectief bleek regulering door de overheid, door het uitvaardigen van voorschriften en indien nodig ingrijpen in de markt.

Tot slot maken de onderzoekers nog de opmerking dat bedrijven om op hen gerichte kritiek af te buigen, goede doelen buiten hun branche bevorderen. Daarmee proberen zij een goede naam te verwerven, en de aandacht af te leiden van het kwaad dat zij aarichten. Zo zetten tabakconcerns zich in voor de preventie van geweld tegen vrouwen, en sponsoren producenten van ongezond voedsel organisaties die mensen meer willen laten bewegen.

Dingeman Korf

teweeg brengen, is nog helemaal de vraag.

Recent onderzoek (R.B. Estruch cs.) heeft laten zien dat alcohol het positieve effect van resveratrol op de bloeddruk tegenwerkt (zie G O nov. 2012). Iets eerder hadden K. Hector en medewerkers al geconstateerd dat bij zoogdieren geen bewijs te vinden was voor een levensverlengend effect van resveratrol.

Enkele jaren geleden heeft een Finse onderzoeksgroep onder leiding van prof. J. Rinne al geconstateerd dat regelmatig fors alcoholgebruik de kans om later Alzheimer te krijgen, juist vergroot. Dat gold ook voor rode wijn.

De onderzoeken van Rinne en Estruch bewijzen dat de journalist die beweerde dat alcohol de kans op Alzheimer zou verkleinen, ongelijk heeft. Indien resveratrol al een positief effect zou hebben, dan mag dat nog niet vertaald worden naar een positief effect van rode wijn of zelfs alcohol.

Blijkbaar vond die journalist een "smeuïge" kop boven zijn artikel belangrijker dan het waarheidsgehalte van zijn schrijfsel. Een kwalijke zaak. Het laat zien hoezeer sommigen krampachtig blijven vasthouden aan een positieve werking van alcohol.

Dingeman Korf

POMPHOUDERS PROBEREN HET OPNIEUW

De vereniging van tankstationhouders Beta daagt het ministerie van VWS voor de rechter. De vereniging gaat het wettelijk verbod op alcoholverkoop bij tankstations aanvechten. Dat verbod staat in de Drank- en Horecawet en voor die wet is het ministerie van VWS verantwoordelijk.

Sinds twaalf jaar mag er geen alcoholhoudende drank verkocht worden bij benzinestations. Elf jaar lang is dat, zij het soms morrend aanvaard door de exploitanten. In het laatste kwartaal van 2011 meende een vijftal pompstationhouders goede argumenten te hebben waarom dat verbod niet zou mogen gelden. Zij kwamen in opstand en gingen drank verkopen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit greep nog dezelfde dag in, en beboette de pompstationhouders.

Nu probeert Beta het bij de rechter. Nog steeds met de wat domme en aanvechtbare argumenten van discriminatie en oneerlijke concurrentie. Wegrestaurants mogen wel alcoholhoudende drank schenken. Dat noemt men dan oneerlijke concurrentie. Echter, wegrestaurants mogen uitsluitend drank verkopen per glas, voor consumptie ter plaatse. Die restaurants hebben daarvoor een horecaverunning, de pompstations niet. Het is geen oneerlijke concurrentie. Integendeel. Het zou pas oneerlijke concurrentie zijn als de pompstations drank zouden mogen verkopen zonder horecaverunning en wegrestaurants niet. Gemakshalve wordt daarbij door de wetgever ervan uitgegaan dat beperkt alcoholgebruik door passagiers de chauffeur niet onbekwaam maakt om veilig aan het verkeer deel te nemen.

Het tweede argument van Beta komt voort uit een vergelijking met het buitenland. In de ons omringende landen mogen benzinestations wel (zwak-

alcoholhoudende dranken verkopen. De Nederlandse benzineverkopers zouden dus gediscrimineerd worden ten opzichte van hun buitenlandse collega's. Ook dit argument houdt bij nadere beschouwing geen stand. Want Beta vergelijkt de Nederlandse situatie alleen met die in België en Duitsland. In de Scandinavische landen en in de Verenigde Staten geldt eenzelfde verbod als in Nederland.

Bovendien zijn in het buitenland heel veel zaken anders geregeld dan bij ons. Zolang er geen Europese regeling is overeengekomen, heeft ieder land zijn eigen verantwoordelijkheid. Zo ligt in Engeland de strafbaarheidsgrens voor alcohol in het verkeer nog steeds bij 0,8 promille. Bij ons, in Duitsland en Frankrijk is dat 0,5 promille. In de Scandinavische landen en Polen ben je al strafbaar zodra je meer dan 0,2 promille in je bloed hebt.

Wij vragen ons af of de benzinestations tot hun protest zijn aangezet door de grote brouwerijen. Zo van "kijk eens hoeveel extra omzet je kunt maken op tijden dat de supermarkten gesloten zijn".

Dingeman Korf

**ENERGIEDRANKJES
CAMOUFLEREN HET
GEVOEL AANGESCHOTEN
TE ZIJN**

Rijbewijs niet vanzelf terug na ongeldig onderzoek

Automobilisten die zijn betrapt met meer dan 1,8 promille alcohol in hun bloed, moeten een psychiatrisch onderzoek ondergaan. Een psychiater uit Leek liet enkele dergelijke onderzoeken uitvoeren door een psychologe die bij hem in dienst was. Twee van die onderzoeken werden onlangs ongeldig verklaard.

Wie zijn rijbewijs kwijtraakt wegens het begaan van een verkeersmisdrijf, moet een psychiatrisch onderzoek ondergaan naar zijn geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen. De uitkomst daarvan kan zijn: óf het rijbewijs terug na uitzitten van gevangenisstraf of betalen van een boete, óf opnieuw rijexamen, óf in de ernstigste gevallen rijbewijs definitief kwijt. Dit laatste komt slechts zeer zelden voor.

Twee automobilisten, respectievelijk uit Leeuwarden en Groningen, die opnieuw rijexamen zouden moeten

doen, tekenden bezwaar aan tegen het feit dat zij niet door de aangewezen psychiater zelf, maar door een bij hem in dienst zijnde psychologe waren gekeurd. Dat was niet conform de wet, die eist onderzoek door een psychiater. De rechtbank gaf hen gelijk, het uitgevoerde onderzoek werd ongeldig verklaard. Daarop eisten de advocaten het rijbewijs van hun cliënt terug.

Dat ging echter zowel het CBR als het ministerie van justitie te ver. Een ongeldig onderzoek maakte het begane verkeersmisdrijf niet ongedaan. Het onderzoek moest gewoon overgedaan worden. Maar nu door een echte psychiater.

Inmiddels werkt men op het ministerie van infrastructuur en milieu aan een wetswijziging waardoor het onderzoek naar de verkeersgeschiktheid ook door een gekwalificeerd psycholoog mag worden uitgevoerd.

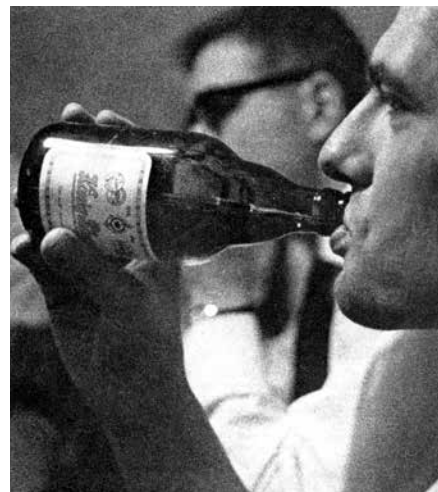
OPNAME ALCOHOL SNELLER UIT LIGHT MIXDRANKJES

Alcohol wordt sneller in het lichaam opgenomen uit mixdrankjes met zoetstoffen dan uit dezelfde mixdrankjes met suiker. Aldus de uitkomst van een klein onderzoek (2 x16 proefpersonen) van de Amerikaanse onderzoekers Marczinski en Stamates.

Het is al vele jaren bekend dat alcohol gedronken met een lege maag, sneller in het bloed wordt opgenomen dan wanneer diezelfde alcohol in een maag met voedsel terecht komt. De lever gaat alcohol gaat afbreken zodra er alcohol in het bloed verschijnt. Die afbraak verloopt met een constante snelheid. Naarmate de alcohol er langer over doet om in het bloed opgenomen te worden, zal de lever dus meer alcohol afbreken voordat het opnameproces ten einde komt. Het bereikte maximum van het bloedalcoholgehalte komt daardoor lager te liggen.

Twee Amerikaanse onderzoekers vroegen zich op grond hiervan af of suiker eenzelfde effect zou veroorzaken als voedsel. Zij deden een experiment met zestien mannelijke en zestien vrouwelijke vrijwilligers, allen matige drinkers. De proefpersonen kregen een mixdrank bestaande uit wodka en frisdrank te drinken, de ene keer gezoet met suiker en de andere keer met synthetische zoetstof. Bij de mixdrank met zoetstof werd een maximale alcoholconcentratie in de adem bereikt van 0,091 tegenover 0,077 bij de mixdrank met suiker. Een toename van de piekwaarde met maar liefst 18 procent. Ook werd het maximum eerder bereikt bij de drankjes met zoetstof.

Snelheid en nauwkeurigheid van reageren werden door de mixdrank met zoetstof sterker negatief beïnvloed dan door die met suiker, geheel in overeenstemming met de bereikte hogere piekconcentratie. Ook voelden de proefpersonen zich sterker onder de invloed van alcohol na de drankjes met zoetstof. Er werd geen verschil gevonden tussen mannen en vrouwen.

DRANK- EN HORECAWET PER 1 JANUARI 2013 GEWIJZIGD

Na soms lange discussies over bepaalde onderdelen, had het parlement afgelopen najaar de voorgestelde wijzigingen van de Drank- en Horecawet (DHW) goedgekeurd. Per 1 januari 2013 zijn zij nu van kracht geworden. In bestuurlijk opzicht is de grootste verandering de toegenomen rol van de gemeenten. Zij krijgen er diverse taken bij.

Verschillende voorgestelde wijzigingen van de DHW hebben wij in dit blad al eens becommentarieerd. De wijzigingen zijn voor een deel gericht tegen het alcoholgebruik door minderjarigen, voor een ander deel gericht op vergroting van de rol van de gemeenten, en tenslotte nog op vermindering van de bureaucratische rompslomp voor de verkopers van drank. Ter wille van een overzicht over de totale wijziging, geven wij hieronder een opsomming van de belangrijkste punten.

1) Jongeren onder de 16 jaar zijn strafbaar als zij in het openbaar drank bij zich hebben of voor consumptie gereed hebben. Overtreding levert een boete op van € 45,-. Dit lijkt een forse aanscherping, maar is het niet. In veel gemeentelijke verordeningen werd alcoholgebruik in de openbare ruimte al verboden. En de bevoorrading van de zuipketen vindt heel vaak plaats door jongeren boven de 16. Wij verwachten dan ook slechts een beperkt effect op het drinken beneden de 16 jaar van deze maatregel.

2) Het toezicht op de naleving van de DHW gaat grotendeels over naar de gemeenten. De burgemeester wordt het bevoegd gezag. Hij wijst de ambtenaren aan die toezicht houden op de naleving. In treinen, vliegtuigen en tax-free zones blijft het toezicht bij de NVWA berusten.

3) Verkopers van zwak-alcoholhoudende dranken (bier, wijn) die in 1 jaar tijd de leeftijdsgrens driemaal overtreden, kunnen door de burgemeester een tijdelijk verbod opgelegd krijgen om die dranken te verkopen. Deze bepaling is vooral bedoeld om te kunnen optreden tegen supermarkten, sportkantines en dergelijke waar tot nu toe minderjarigen gemakkelijk aan drank kunnen komen.

4) De burgemeester kan overtreders van de DHW bestuurlijke boetes opleggen (de tarieven liggen vast in een boetebesluit) en vergunningen voor het uitoefenen van een horeca- of slijterijbedrijf schorsen.

5) Elke gemeente moet vóór 1 januari 2014 een verordening para commercie vaststellen waarin het schenken van dranken in kantines, club- en buurthuizen en kerkelijke ruimten voor leden en bij recepties wordt geregeld.

6) De gemeente kan bij verordening extreme prijsacties in horeca en detailhandel verbieden. Als de gemeenten op ruime schaal van die mogelijkheid gebruik gaan maken, kan het drinken door minderjarigen afnemen. Wij vrezen echter dat horeca en detailhandel veel gemeenteraden onder druk zullen zetten om van deze mogelijkheid geen gebruik te maken.

7) De gemeente kan bij verordening toelatingleeftijden tot horeca

gelegenheden vaststellen, aan leeftijd gekoppelde toelatingstijden vaststellen en een ID-controle verplichten voor toelating.

8) Het vergunningstelsel voor de DHW wordt vereenvoudigd. Leidinggevenden worden niet meer op de vergunning vermeld, maar op een aanhangsel. Een nieuwe leidinggevende behoeft daardoor nog slechts gemeld te worden, de vergunning blijft ongewijzigd. Echter, de burgemeester kan een vergunning intrekken als de ondernemer in twee jaar driemaal een veroordeelde crimineel als leidinggevende aanmeldt.

9) De termijn waarbinnen een gemeente over een vergunningsaanvraag moet hebben beslist wordt verkort tot de standaard van de AWB.

10) Barkeepers en slijters mogen tijdens de uitoefening van hun werk zelf niet dronken zijn.

11) Slijters mogen klanten die daarom vragen gratis drank laten proeven. Dit is dus geen aanscherping maar juist een afzwakking van de DHW. Tot nu toe mocht dit niet.

De nu ingegane gewijzigde Drank- en Horecawet gaat nog steeds uit van twee leeftijdsgrenzen. Namelijk 16 jaar voor zwak-alcoholhoudende drank en 18 jaar voor sterke drank. Hopelijk is dus binnenkort opnieuw een wetswijziging nodig omdat er nog slechts één leeftijdsgrens is en die bij 18 jaar ligt. De Tweede Kamer beslist begin maart daarover.

Dingeman Korf

DE JEUGD LEEFT NIET OP
EEN ONBEWOOND EILAND MAAR
TEMIDDE VAN DE VOORBEELDEN
VAN DE VOLWASSENEN

dernet. Die zenden niet uit na 21.00 uur, dus voor hen was het verbod al veel langer van kracht.

Bij de radio gaat het verbod gelden voor SLAM!FM, Wild FM Hitradio en Megastad Rotterdam. Volgens de laatste kijk- en luistercijfers bestaat het publiek van al deze zenders voor meer dan 25 procent uit minderjarigen.

Aan de afgekondigde zes verboden is veel ruchtbaarheid gegeven. Veel minder publiciteit kreeg het feit dat het percentage minderjarigen onder het publiek van MTV beneden de 25 procent was gezakt. Sinds 1 januari mag die TV-zender alcoholreclame uitzenden!

Als Stichting ANGOB zijn wij van mening dat de argumenten voor een totaalverbod op alcoholreclame via de ether, sinds 1986 alleen maar klemmender zijn geworden. Wij pleiten ervoor dat die bepaling uit de Alcoholnota alsnog onverkort wordt ingevoerd: een verbod op de als "meest indringende vorm van alcoholreclame" gekenschetste reclame. De jeugd wordt ons inziens via kranten, tijdschriften en affiches voldoende op alcohol geattendeerd.

Dingeman Korf

Geen alcoholreclame meer op zes min één jongerenzenders

Grote krantenkoppen meldden rond de jaarwisseling dat er op zes jongerenzenders vanaf 1 januari geen alcoholreclame meer gemaakt mocht worden. Wat de meeste kranten niet vermeldden, was het feit dat een zender waar het tot nu toe verboden was, vanaf 1 januari wél alcoholreclame mocht gaan uitzenden.

Alcoholreclame via de ether is al heel lang een omstreden zaak. De ministeriële alcoholnota van 1986 schrijft over reclame-uitingen voor alcohol reeds: "Wel is, . . . een verbod op de meest indringende en minst informatieve verschijningsvormen, zoals radio- en televisiereclame voor alcoholhoudende dranken aangewezen". Dit beleidsvoornemen is destijds door de Tweede Kamer afgewezen omdat de alcoholbranche aangeboden had door zelfregulering hier een bijdrage aan de gewenste alcoholmatiging te leveren. Jaren later moest minister Borst constateren dat door de zelfregulering geen bijdrage aan alcoholmatiging was geleverd.

Toen ondanks de zelfregulering het alcoholgebruik onder jongeren bleef toenemen, vaardigde minister Hoogervorst de bepaling uit dat er via

de televisie tussen zes uur 's morgens en negen uur 's avonds geen alcoholreclame op de TV mocht worden uitgezonden. Alsof vijftienjarigen om negen uur 's avonds allemaal al in bed liggen!

In de reclamecode voor alcoholhoudende dranken is de bepaling opgenomen dat dergelijke reclame niet gemaakt mag worden waar toeschouwers of luisteraars voor meer dan 25 procent beneden de leeftijdsgrens voor alcohol zijn. Op deze bepaling zijn de nu afgekondigde verboden gebaseerd.

Het verbod op alcoholreclame voor zes "jongerenzenders" betreft drie televisiezenders en drie radiozenders. Bij de televisie betreft het Disney Channel, Disney XD en TeenNick. Daarnaast mag ook geen alcoholreclame worden uitgezonden via Nickelodeon en Kin-

Cannabis en psychose tweerichtingverkeer

Veel wetenschappelijke onderzoeken hebben een verband aangetoond tussen marihuana-gebruik en psychosen. Dat heeft tot veel discussie geleid over oorzaak en gevolg. Recent onderzoek in Leiden heeft aangetoond dat oorzaak en gevolg hier onderling verwisselbaar zijn.

Bij het onderzoek, onder leiding van M. Griffith-Lendering werden een kleine 2200 tieners ondervraagd over hun cannabisgebruik toen zij 14, 16 en 19 jaar oud waren. Ongeveer 44 procent van de ondervraagden gaf aan wiet te roken. Daarnaast werden zij onderzocht op concentratievermogen, en op de aanwezigheid van ideeën en/of gevoelens die op psychische problemen konden wijzen.

In een eerder Australisch onderzoek onder 3800 jong-volwassenen was aangetoond dat het roken van wiet de kans verdubbelde om binnen enkele jaren last van psychotische symptomen te krijgen. De Leidse onderzoekers constateerden dat het verband in de omgekeerde richting ook bestaat. Jongeren met beginnende psychische

ALCOHOL EN DRUGS
LEIDEN VAAK TOT
COMMUNICATIESTORING

En dit...

... is een actie van Rusland tegen het ongebreidelde gebruik van alcohol aan boord van vliegtuigen. Aanleiding zijn de vele voorzorgslandingen na wangedrag van stomdronken passagiers.

Het Ministerie van Transport heeft op verzoek van de luchtvaartmaatschappijen zelf, besloten dat voortaan aan boord van vliegtuigen alleen nog door het personeel geserveerde drank geconsumeerd mag worden. Er mag geen drank meer in de handbagage worden meegenomen. Passagiers moeten hun flessen afgeven, en krijgen die pas na de landing terug.

De Russische gewoonte om goedkope drank mee aan boord te nemen en daar te consumeren, wordt hiermee (theoretisch) onmogelijk gemaakt. Daarnaast zijn de boetes voor misdragingen aan boord van vliegtuigen drastisch verhoogd . . . . .

* * *

... was een geval van zelfverwonding na fors alcoholgebruik.

Het betrof een 46-jarige beschonken bromfietser In de heel vroege uren van de maandag zagen surveillerende

problemen die geen wiet rookten, bleken drie tot vijf jaar later vaker wiet te roken dan jongeren waarbij drie tot vijf jaar eerder geen psychische problemen geconstateerd waren. De onderzoekers zien in dit feit een soort zelfmedicatie met behulp van cannabis tegen psychische problemen.

De relatie tussen cannabis en psychosen is dus bi-directioneel. Er is sprake van een vicieuze cirkel.

STEEDS MEER SPECIALE ALCOHOLPOLI'S VOOR JONGEREN

Het aantal alcoholpoli's voor jongeren neemt nu in snel tempo toe. Vorig jaar kwamen er weer drie bij, respectievelijk in Assen, Goes en Rotterdam. Naar verwachting zullen binnenkort Groningen en Zutphen volgen.

In 2006 startte in het Reinier de Graafziekenhuis in Delft de eerste polikliniek voor jongeren met acute alcoholproblemen. Initiatiefnemers waren kinderarts Nico van der Lely en kinderpsychologe Mireille de Visser. Zij hadden geconcludeerd dat uitsluitend ontgiftiging van de slachtoffers vooral voor jongeren onvoldoende was. Zij gingen ook nazorg bieden (vooral psychologisch) en betrokken ook de ouders bij de behandeling. Die aanpak had succes.

De goede resultaten van de Delftse aanpak, leidden ertoe dat in de zomer van 2008 een soortgelijke kliniek werd

opgezet in Endhoven. In de winter daarop volgden Leeuwarden en Hoorn. Wat later volgden achtereenvolgens Hardenberg en Amsterdam. Vorig jaar werden er weer drie geopend, te weten in Assen, Goes en Rotterdam. En voor 2013 staan er tenminste nog twee in de planning, en wel in Groningen en Zutphen.

De voortdurende uitbreiding van het aantal alcoholpoli's voor jongeren, illustreert nog eens te meer dat het Nederlandse alcoholbeleid ten aanzien van jongeren geen zoden aan de dijk heeft gezet. De aantallen comazuipers zijn sinds 2006 alleen maar gestegen. Om aan die stijging een eind te maken dient het beleid hoognodig aangescherpt te worden.

De ellende die excessief alcoholgebruik voor de toekomst van de kinderen en ook voor hun ouders met zich meebrengt, dwingt tot een effectieve aanpak.

agenten de man verdacht rijden. Zij gaven hem een stopteken. Daarop ging hij er volgas vandoor.

Bij zijn vlucht had hij meer aandacht voor de politieauto dan voor een geparkeerde auto. Daar vloog hij in volle vaart tegenaan en smakte tegen het wegdek. De man werd naar een ziekenhuis gebracht, waar een gebroken kaak werd geconstateerd. Hij was te dronken om een gesprek met hem te kunnen voeren, en hij weigerde een bloedproef.

Na behandeling van zijn verwondingen mocht hij daarom in een cel zijn roes uitslapen . . . . .

* * *

... was een geval van alcoholische agressie, gepleegd door een 23-jarige vrouw uit Groningen.

Bij het stappen kreeg zij ruzie met een portier. Verblind door de alcohol, ging zij de potige man te lijf. Zij schopte en sloeg hem. Die nam haar in de houdgreep totdat de gealarmeerde politie kwam. Na een nachtje in de cel mocht zij de politie haar verhaal vertellen . . . . .

* * *

... was een automobilist die rijden onder de invloed van alcohol duur moest bekopen.

Het betrof een 45-jarige man uit

Zelhem. Na een avondje stappen in Doetinchem, kroop hij dronken achter het stuur en probeerde met hoge snelheid naar huis te rijden. Hij kwam echter niet ver.

Bij een rotonde ging hij rechtdoor over het midden, vernielde een boom, schampte vervolgens een geparkeerde auto, reed een tuinhek kapot en reed door naar het industrieterrein. Daar werd hij door de politie ingerekend.

De man kon niet worden gehoord door de politie omdat hij teveel op had. Na een nachtje cel mocht hij voorzien van diverse processen-verbaal het politiebureau verlaten . . . . .

* * *

... was een geval van "instant recidive" door een 28-jarige automobilist uit Groningen.

Op een late maandagavond werd hij door de politie aangehouden. Hij bleek behoorlijk onder de invloed van alcohol. Daarom kreeg hij op het bureau een rijverbod van 24 uur opgelegd.

Groot was de verbazing van de agenten toen zij dezelfde man even later met hoge snelheid voorbij zagen rijden. Na een korte achtervolging werd hij staande gehouden. Hij bleek nog 1,2 promille alcohol in zijn bloed te hebben. Recidive binnen 24 uur, dat wordt een geval voor de rechter.

Hoe dom kan een mens handelen na een aantal drankjes . . . . .

VERSLAG NIEUWJAARBIJEENKOMST 2013

Op zaterdag 12 januari hield Stichting ANGOB haar nieuwjaarsbijeenkomst. Traditiegetrouw in de kantine van Alcoholvrije Camping 't Spoek te Beekbergen. De grote opkomst van vorig jaar werd mede door de goede weersomstandigheden nog overtroffen. De kantine was overvol.

In de aankondigingen van de bijeenkomst had een speciaal programmapunt als een cabaretier, zanger of spreker ontbroken. Toch was de opkomst geweldig. Een bewijs hoe populair het Spoek zowel bij de vaste gasten als bij de begunstigers van Stichting ANGOB is. Wat trouwens ook niet in de aankondigingen was vermeld, was het feit dat het Spoek dit jaar 80 jaar bestaat. Daar werd op gepaste, culinaire wijze aandacht aan besteed.

In januari willen sneeuw en ijzel nog wel eens een belemmering voor een tocht naar Beekbergen vormen. In 2010 hadden die op het allerlaatste moment tot uitstel gedwongen. Maar dit jaar waren, net als vorig jaar de weergoden ons welgezind.

De ontvangst was traditiegetrouw met koffie of thee en een oliebol. Iedereen wenste iedereen een gelukkig Nieuwjaar, al dan niet direct gevolgd door de wens voor een goed kampeerseizoen.

Nadat in alle rust van de consumpties was genoten, en ervaringen van de laatste maanden (sinds het einde van het kampeerseizoen) of van het afgelopen jaar waren uitgewisseld, sprak de "nieuwe" beheerder (alweer sinds tien maanden, dus niet meer helemaal "nieuw") Ton van der Gaag een kort woord. Hij wenste allereerst iedereen een goed 2013. Vervolgens memoreerde hij de veranderingen en verbeteringen die de afgelopen tien maanden waren uitgevoerd of in gang gezet. Veel onderhoud en herstel was er aan de huisjes verricht door een team van vrijwilligers onder leiding van enkele beroepskrachten. Ook aan het terrein was het nodige gedaan. Voor het komende jaar staat er ook nog veel op het programma, zowel materiële zaken als recreatieve activiteiten. En uiteraard zal er aandacht besteed worden aan het tachtigjarig bestaan.

Vervolgens sprak voorzitter Dingeman Korf van Stichting ANGOB nog enkele woorden. Hij vertelde dat enkele dagen eerder een persbericht naar het ANP was gezonden. Daarin waren enkele positieve en negatieve punten van 2012 met betrekking tot de alcoholproblematiek gemeld en commentariseerd. Voorzitter vroeg

de aanwezigen om als zij iets uit dat persbericht in hun krant vermeld zagen, dat uit te knippen en aan hem toe te sturen.

Als belangrijke positieve punten noemde hij allereerst de invoering van verplichte plaatsing van een "alcoholslot" in de auto's van recidiverende drankrijders. Een tweede positief punt was het feit dat er in de Tweede Kamer nu een meerderheid bestaat voor verhoging van de leeftijdsgrens voor zwak-alcoholhoudende dranken naar 18 jaar. Als negatief punt noemde hij het toetreden van de politici Jack de Vries en Ronald Plasterk tot het "Genevergenootschap". De heren hebben zich zijns inziens daardoor tot wandelende reclameborden laten transformeren. Dat doet afbreuk aan het matigingsbeleid van VWS. Een ander negatief punt noemde hij het nog steeds toegestaan zijn van stuntaanbiedingen van drank. Dat ondanks het feit dat de Tweede Kamer jaren geleden al gevraagd had om een verbod op "happy hours".

Na het aanhoren van de sprekers was het tijd om de kelen weer te smeren, met koffie of een oliebol of beide. Sommigen zochten een ander tafeltje op om met andere kennissen bij te praten. Anderen gingen naar buiten om te kijken hoe hun caravan erbij stond.

Rest te vermelden dat de verzorging van de inwendige mens prima verzorgd was. Hulde aan de keukenploeg die daarvoor gezorgd had. Ook hulde voor de vlotte en vriendelijke bediening. Alles bij elkaar voldoende reden om een volgende keer weer van de partij te zijn.

DOODSTRAF WEGENS ALCOHOLGEBRUIK

Vorig jaar zomer zijn twee Iraniërs tot de dood veroordeeld na herhaald drinken van alcohol. Zij waren voor de derde keer betrapt bij drankgebruik.

Alcoholgebruik is verboden in het streng Islamitische land. Overtredingen van de alcoholwet worden gewoonlijk bestraft met geldboetes en/of zweepslagen. Wie na een eerste bestraffing opnieuw drinkt, krijgt een veel zwaar-

VERSCHIJNING G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 10 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 23 april bij de redacteur.

Vrienden van liefde en leven,
Vangt er mijn laatste groet.
Hoe graag was ik bij jullie gebleven,
maar het gaat voorbij, voorgoed.

Annie

Johanna Craane-Garritsen
Weduwe sinds 1987 van
Jacobus Petrus Craane

Velsen, 7 september 1926
Heerhugowaard, 30 januari 2013

Correspondentieadres :
Waterdrieblad 37
1724 XJ Oudkarspel

BESTUURSKANDIDATEN GEVRAAGD

Zoals reeds eerder hier vermeld, bestaat sinds enige tijd een vacature in de Bestuurscommissie Alcohol ter opvolging van Bob Levi. Omdat het beheer van de weinige brochures enkele jaren eerder al naar het secretariaat was overgeheveld, was Bob de laatste jaren bestuurslid zonder specifieke functie. Zijn opvolging was daardoor niet urgent.

Inmiddels heeft Trientje Homan de wens te kennen gegeven om af te treden als bestuurslid zodra er een opvolgster voor haar is gevonden. Ook Trientje is bestuurslid zonder specifieke functie.

Er zijn nu dus twee vacatures voor bestuursleden van de Bestuurscommissie Alcohol, beide zonder specifieke functie. Kunnen werken in een team is voorlopig de enige voorwaarde. Er wordt van de kandidaten wel verwacht dat zij bereid zijn over enige tijd (na een inwerkperiode) één van de bestuursleden met specifieke functie op te volgen.

dere straf dan de eerste keer. De Islamitische rechtbank oordeelde in dit geval dat de herhaalde recidive met de dood bestraft moest worden.

Als West Europeanen vinden wij dergelijke straffen barbaars en middel-eeuws. Maar soms zijn bij ons rechters wel eens te ver naar het andere uiterste doorgeslagen en al te mild.

MARIHUANA SLOOPT INTELLIGENTIE

Rokers van marihuana (wiet) presteren vaak slecht op school. Dat heeft al tot veel discussie geleid over de vraag wat oorzaak en wat gevolg is : blowen of slecht presteren. Uit Nieuw-Zeeland komt nu een antwoord : wiet roken maakt meetbaar dommer.

Onderzoekers in Nieuw-Zeeland startten veertig jaar geleden een onderzoek naar de effecten van het roken van marihuana (gedroogde cannabisplant) op lange termijn. Zij startten in 1972 hun onderzoek met jongeren van 14 tot 20 jaar, adolescenten dus. Van hen konden er 1037 gedurende veertig jaar gevolgd worden. De onderzoekers volgden de jongeren zonder op enige wijze in te grijpen of adviezen te geven. Zij lieten hen slechts van tijd tot tijd formulieren invullen en maten hun IQ (intelligentie quotiënt).

Intelligentie is iets anders dan geheugen. Intelligentie hangt samen met doorgronden en oplossen van problemen. Van het geheugen weten we dat het in de loop der jaren slechter gaat functioneren. Jonge kinderen leren moeiteloos een vreemde taal, volwassenen moeten daar veel meer moeite voor doen. Intelligentie daarentegen kan tot op hoge leeftijd constant blijven. Bij de meeste mensen minstens tot hun vijftenzestigste.

De onderzoekers in Nieuw-Zeeland

maten het IQ van hun proefpersonen vijfmaal in hun tienerjaren. Daarna met grotere afstanden nog enkele keren en tenslotte voor de laatste keer na het bereiken van de leeftijd van 38 jaar. Vijf procent van de onderzoeksgroep begon vóór zijn of haar achttiende te blowen.

De onderzoekers constateerden enkele verontrustende feiten. Wie voor zijn achttiende een paar keer per week blowt, heeft als dertiger een IQ dat gemiddeld 8 punten lager ligt dan zijn IQ als tiener. Wie pas na zijn achttiende begint, vertoont als dertiger een kleinere achteruitgang, maar in alle gevallen eveneens een achteruitgang. Marihuana vertoont dus eenzelfde verloop van de schade met de leeftijd als alcohol.

De onderzoekers hadden er zorg voor gedragen dat de uitkomst niet vertekend kon worden door verschillen in alcoholgebruik of door het gebruik van andere drugs. Het staat nu dus vast dat marihuana dommer maakt.

Dingeman Korf

Ook weinig alcohol vergroot de kans op kanker

Eén of twee glazen rode wijn per dag kunnen niet langer beschouwd worden als goed voor de gezondheid. Aldus de uitkomst van een Europees onderzoek (aan proefdiëren) geleid door professor Jenssen van de universiteit van Stockholm.

In het vorige nummer van dit blad schreven wij een overzichtsartikel over de verschillende vormen van kanker die door alcohol bevorderd of zelfs veroorzaakt worden. Dat artikel was juist geschreven toen de publicatie van prof. Jenssen en medewerkers verscheen in het British Journal of Cancerogenes.

De wetenschappers onderzochten de schade die alcohol veroorzaakt in het erfelijk materiaal van het lichaam. Zij gebruikten een nieuwe en gevoelige methode om de schade aan het genoom vast te stellen. Door de gevoeligheid van de methode was het voldoende om ratten gedurende vier weken water met 10 procent alcohol te laten drinken. Aan het eind van die periode vertoont het genoom driemaal meer beschadigingen dan wanneer de ratten zuiver water te drinken kregen.

Schade aan het genoom is één van de aanvangsstadia voor de ontwikkeling van kanker. Levende organismen beschikken over een verdedigingssysteem tegen genoomschade. De onderzoekers onder prof. Jenssen constateerden dat beschadiging door alcohol leidt tot een vorm van schade die voor het lichaam moeilijk te herkennen en te repareren is. Daardoor blijft de schade langer invloed uitoefenen.

Prof. Jenssen concludeert : *"Dit doet de vraag rijzen hoeveel schade we aan ons genoom toebrengen wanneer wij iedere dag bij de avondmaaltijd bier of wijn drinken"*.

Het onderzoek wordt voortgezet naar de vraag hoe de schade beïnvloed wordt door verschillen in drinkgewoonten en verschillen in eetgewoonten.

ALCOHOLGEHALTEN DRANK VLIEGEN ALLE KANTEN UIT

In het verleden is de grootte van glazen in overeenstemming gebracht met de sterkte van de eruit gedronken drank. Bierglazen, wijnglazen en jeneverglazen leverden alle ongeveer dezelfde hoeveelheid alcohol. Die zekerheid wordt de laatste jaren in toenemende mate ondermijnd door de komst van dranken met tussenliggende alcoholgehalten.

Een halve eeuw geleden had bier een alcoholpercentage tussen de vier (oud bruin) en zes (pils standaard 5,0–5,5 procent). Het afgelopen decennium zijn er steeds meer bieren met hogere alcoholgehalten op de Europese markt verschenen, vooral vanuit België, Oostenrijk en Tsjechië. Daar zijn bieren bij met alcoholgehalten boven de 10 procent. Dus sterker dan de ouderwetse landwijn van ca 10 procent.

Bij de wijn heeft zich hetzelfde voorgedaan. Een halve eeuw geleden had wijn een alcoholgehalte van 9,5–12,5 procent. Tegenwoordig worden er wijnen verkocht met alcoholgehalten tot 14,9 procent. Boven 15,0 procent mag wijn geen wijn meer heten. Dranken met alcoholgehalten boven de 15 procent worden tot de sterke dranken gerekend. Aangesterkte wijnen, met alcoholgehalten van 18–20 procent (sherry, port, vermout) mogen daarom alleen door de slijter verkocht worden.

Een standaard bierglas heeft een inhoud van 250 ml. Bij een alcoholgehalte van 5,0 procent levert een glas bier dus 12,5 ml zuivere alcohol. Een standaard wijnglas heeft een inhoud van 100 ml. Drinkt men daaruit wijn

met 12,5 procent alcohol, dan krijgt men per glas 12,5 ml zuivere alcohol binnen. Precies evenveel alcohol als wanneer men bier drinkt uit een glas van 250 ml ! Hetzelfde geldt voor jenever uit een borrelglasje van 35 ml, of voor sherry uit een glas van 75 ml.

Drinkt men een sterk bier met 10 procent alcohol uit een standaard bierglas, dan krijgt men tweemaal zoveel alcohol binnen als met een pilsje. Met sterke wijn uit een standaard wijnglas, krijgt men 20 procent meer alcohol binnen dan met "gewone" wijn.

Het grootste gevaar zit hem in de blikjes en de flesjes bier. De sterke bieren worden verkocht in blikjes en flesjes met dezelfde inhoud als de flesjes en blikjes pils. Iemand die gewend is op een avond vijf flesjes leeg te drinken, is bij de sterke bieren ineens tweemaal zo erg aangeschoten. Vooral jongeren worden door de sterkere bieren en wijnen gewend gemaakt aan grotere hoeveelheden alcohol in hun lichaam. Zo kweek je alcoholisten !

Het omgekeerde komt ook voor, verlaging van het alcoholgehalte. Dat

heeft een financiële reden. Zo heeft Heineken onlangs in Engeland het alcoholgehalte van zijn lichte bier verlaagd van 3,8 naar 3,6 procent. Daardoor valt dat bier in een lagere accijnsklasse en bespaart Heineken zich op jaarbasis maar liefst 8 miljoen euro. Een ander voorbeeld was de verlaging van het alcoholgehalte van sommige likeuren en "shooters" naar 14,9 procent. Dat leverde een lagere accijnshelling plus de mogelijkheid om in de supermarkt verkocht te mogen worden.

Tegenwoordig is voor vrijwel ieder alcoholgehalte wel een drank te vinden. De zekerheid die de standaardglazen boden, is daarmee een illusie geworden.

Dingeman Korf